

Tip měsíce

Muzejní noc osmkrát

V letošním roce se 15. května poprvé společně představí osm ostravských galerií a muzeí na kulturní akci nazvané Muzejní noc. Svým návštěvníkům nabídnou ve večerních hodinách volný vstup do svých expozic a doprovodné programy.

První ostravské muzejní noci se zúčastní Ostravské muzeum, Galerie výtvarného umění v Ostravě, Galerie Magna, Výtvarné centrum Chagall, Antikvariát a klub Fiducia, Výstavní síň Sokolská 26, Galerie Mlejn a mimo náš městský obvod Důl Michal. Muzejní noci jsou běžně pořádány ve velkých evropských městech už řadu let, například v Berlíně dvakrát ročně – na počátku roku a o prázdninách. Jejich principem je umožnit zájemcům návštěvu expozic a výstav do pozdních nočních hodin a navíc nabídnout něco výjimečného, co není v běžném denním programu. U ostravských institucí to tentokrát budou např. komentované prohlídky, animace, přednášky, v Ostravském muzeu bude také hrát cimbálová muzika Kalman nebo si návštěvníci mohou prohlédnout náměstí z věže Staré radnice.

Muzejní noc bude 15. května trvat zhruba od 17 do 23 hodin, v závislosti na programu jednotlivých muzeí a galerií. Blíže informace na webových stránkách zúčastněných institucí.

Kopie děl

Rubense a Rembrandta

Výstava ze sbírek GVUO představuje tvorbu mistrů malby 17. století, Rembrandta van Rijn a Petera Paula Rubense, převedenou méně známými a poměrně mladšími umělci do grafické podoby. K zhlédnutí je v Domě umění od 19. května do 12. června.

Již za dob renesance, hlavně ale v baroku, začaly být malby a kresby známých umělců kopírovány do grafické podoby, a to z jednoduchého důvodu – neustále rostl počet milovníků umění, kteří chtěli vlastnit díla, obdivovaná celou Evropou. Rubens byl autorem obrazů převážně biblického a mýtického obsahu, pracoval pro církve a královské zadavatele. U Rembrandta, malíře, grafika a kreslíře, byli objednavateli výjevů inspirovaných Biblii převážně měšťané a majetní podnikatelé. Na výstavě můžete, kromě odlišností v tvorbě obou umělců, posoudit, jak dalece se kopistům podařilo napodobit originál.

James Watson: Historický portrét podle P. P. Rubense (1776), rytna, GVUO.

Kurátorkou výstavy je Gabriela Pelikánová, která vás výstavou osobně provede při komentované prohlídce 31. 5. v 15 hodin.

GVUO, Dům umění, Jurečkova 9, Ostrava 1
Tel.: 596 112 566, www.gvuostrava.cz

Válka s Mloky jako ekologický thriller

Když vyšel v roce 1936 Čapkův reportážní román *Válka s Mloky*, nebyla to samozřejmě jenom satirická vize na vzrůstající se fašismus, jak nám bylo prezentováno coby školní četba. Stránky této knihy věnované obludnosti sovětského komunismu byly ve všech poválečných vydáních s výjimkou toho z roku 1968 vypuštěny.

Připomeňme si, jak vypadá Čapkova *Válka s Mloky*: Rozvíjí se jako koláž novinových výstřížků a parodovaných záznamů o podivuhodných Mlocích, kteří se naučí mluvit, pracovat, chovat se jako lidé, chybí jim jen schopnost

Andrea Mohylová jako herečka Lilly Valley a Vladimír Polák v jedné ze svých četných postav dramatisace *Války s Mloky* na scéně Divadla Jiřího Myrona.

tvůřivě myslet. Za vtípnou satirou na novinové senzace se postupně odhaluje největší nebezpečí naší civilizace: vydělat na všem, co slibuje zisk, pohodlnost většiny lidí usnadnit si život, pracovat co nejméně, užívat si, nevidět dál než na onu špičku nosu, což se však vztahuje mnohem více na politickou i kulturní elitu než na „obyčejného“ člověka.

„Nic platno, s Mloky přišel do světa obrovský pokrok a ideál, který se jmenuje Kvantita“, píše Čapek doslova a jde o přesnou charakteristiku současného světa zahlceného nadprodukcí všeho možného. A spisovatel dospěl v závěru románu k tomu, že takový svět si zasluhuje – díky Mlokům – být zničen.

Dramatisace románu v Národním divadle moravskoslezském (autoři Klára Špičková a Pavel Šimák) dospívá ke stejnému bezvýhodnému konci. Šimák, který je i režisérem představení, na tiskovce před premiérou inscenaci charakterizoval jednoznačně: ekologický thriller.

Jazyk dramatisace však zůstává jazykem Čapkovým. „Dopisovali jsme minimálně“, říká K. Špičková, „pouze tam, kde jsme potřebovali text propojit“. Celé představení se pak odehrává v televizním studiu, což je výborný nápad, který hru programově aktualizuje. „Co nebylo v televi-

zi, jakoby neexistovalo,“ si totiž myslí tvůrci veřejného mínění na celém světě a chování lidí, až už jde o politické události jako jsou volby či nákupní zvyklosti, jim dávají za pravdu.

Představení začíná trochu rozvláčně, autoři předpokládají – asi správně – že diváci si ze školy odnesli jen název románu. Když jsou realie objasněny, tempo se zrychluje a druhá polovina představení je už nápaditým a rychlým sledem scén, které nepostrádají ani vizuální působivost – o tu slovní se samozřejmě postaral Čapek.

Na jevišti se představí téměř celý soubor činohry – uvidíme Jana Fišara (kapitán van Toch), Tomáše Jirmanu (Bondy), Petra Housku (hlavní moderátor), Františka Strnada (redaktor Valenta), Vladimíra Čapku (vrátný Povondra), Andreu Mohylovou (Lilly Valley), další vytvářejí několik postav: Vladimír Polák (zejména jako komunistický poslanec), Marie Logojdová, Jiří Sedláček aj.

Dobré je připomenout, že ani Čapkův román ani jeho dramatisace v NDM nejsou žádným politickým pamfletem. První je výborná kniha, druhé plnohodnotné divadlo. (va)

V květnu se hraje: 5. a 21. 5. v Divadle Jiřího Myrona, vždy od 19 hodin.

Nositel Thálie Norbert Lichý: divadelní role nutí k přemýšlení

Norbert Lichý, herec Divadla Petra Bezruče, získal cenu Thálie 2008. Herecká asociace ho ocenila za roli Mendela Singera v inscenaci *Job*. O tom, že se tento charismatický herec není zvyklý schovávat za prázdné fráze, vypovídá také tento rozhovor.

Inscenace *Job* mimo jiné vypovídá o vztahu otce se syny. Jak tomu bylo ve vašem případě? Byl váš otec, který shodou okolností spoluzakládal Divadlo Petra Bezruče, kde dnes působíte, pro vás vždy ten hrdina?

Norbert Lichý v Molièrově *Lakomci*.

Jen bych poupravil, že tatínek přeci nebyl zakládající člen „shodou okolností“. Věnoval mu celý život, a právě proto si myslím, že v něm jsem, a to už tak dlouho. Bezmála čtvrt století. Nevím, jestli „hrdina“ je to správné slovo. Nějak jsem si uvědomoval, že je ve svém oboru opravdu jednička, a maminka to v nás svým způsobem pěstovala. Proto mi nebylo divné, že nebyvá doma. Máma se obětovala nám, tatínek divadlu.

Z dnešního pohledu to obětování vypadá jinak, ale dělám to stejně jako táta. A tím, že nám byl vzácnější, a že nám říkal úplně jiné věci, než že si máme mýt ruce a čistit kdeco, byla pochopitelně spíš „hrdina“... Ale ne, byl autorita. Bohužel dostal infarkt, a to jako velmi mladý chlap, po padesátce. Mám za to, že také díky svému největšímu dítěti – divadlu. A lidem v něm. Byl připraven na spoustu věcí, ale ne na lidskou zlobu a normalizační kanibalismus. Divadlo pro něj bylo nade vše politiku. Chtěl, aby lidi byli v hledišti šťastní. Myslím, že zneužití divadla k ideologickým hráčkám a jiným abscesům vedlo k jeho konci. Pro mne byl něco jako pan Werich. Proto mne tak mrzí, že jsem věnoval našim rozhovorům, zvláště v pubertě, tak málo času.

Inscenace *Job* vypovídá o vztahu hlavní postavy k synům. Nejdůležitější vztah v této hře je však k víře v Boha. Nikdy jsem o tom nepřemýšlel tak, jako právě při zkoušení této inscenace.

Člověk potřebuje nějakou autoritu, nějakou víru. Hodnotu. Také něco, na co lze všelicos svěst, což? Určitě. A bible je kniha knih. To je tak

fantasticky vymyšlené a napsané, že nevím o ničem, co by to mohlo přemoci. Docela vážně si představuji, že v dobách, kdy nebyla média a knihy, chodili lidé do kostela pro další kapitolu, jako po revoluci na Dallas. Příběh příběhů. Zvláště, konfrontujete-li to s realitou dnešní lehké beznaděje. Kdo by nechtěl věřit, že bude lépe, ne-li ideálně? Možná ten, kdo vidí konec. A ten je v nebičku.

Některé postavy se studují a hrají snadněji, jiné zase obtížněji. Jak tomu je u Mendela Singera? Je to pro vás obtížná nebo snadná role?

Je obtížná hlavně psychicky, protože nutí k přemýšlení. Nejen na jevišti, ale právě mimo něj. Myslím, že dokud budeme tu hru mít na repertoáru, bude mne nutit myslet na ni. Na svůj postoj k Mendelovi Singerovi, k víře, na to, jak bez velkého hraní a pokud možno civilními prostředky přenést přes rampu to, co cítím. Sdílet co nejvíce z toho, co chci sdílet a co při hraní cítím a o čem přemýšlím. A přitom být co nejvíce pravdivý, či chcete-li, autentický. Myslím, že je to cesta moderního divadla. Na jedné straně bez velkých gest a patosu, na straně druhé je to stále ještě divadelní herectví.

Jste znám jako velký ostravský patriot. Je vůbec nějaká okolnost, která by mohla způsobit, že byste se z Ostravy odstěhoval?

Já mám Ostravu vážně moc rád. Nezájem místních politiků o kulturu ve městě, potažmo v kraji... To by mohla být jedna z věcí, která by

Norbert Lichý jako Mendel Singer v dramatu *Job*.

mně mohla trochu zkazit nadšení. To, jak se na nás budou dívat, jak to říct, naši zvolení... Přijde mi, že jsem vídával v našem divadle více lidí z naší komunální politiky. Nevyčítám, nehodnotím, nekritizuji. Jak mě třeba potěšilo přání pana Karpíška k Thálii... Víte, to byl třeba člověk, který v nás, divadelnicích, vyvolával pocit vzájemného respektu. Pociť, že nám jde o stejnou věc – mít krásnou a hodně chytrou Ostravu, kulturní srdce republiky.

Petr Bidzinski

